

KAROLINA WALANCIK
ORCID: 0000-0002-9988-0145
Akademia WSB w Dąbrowie Górniczej
E-mail: kwalancik-ryba@wsb.edu.pl

SPRAWOZDANIE Z XXXV LETNIEJ SZKOŁY MŁODYCH
PEDAGOGÓW IM. MARII DUDZIKOWEJ
*PEDAGOGIKA I EDUKACJA W WIKIŚWIECIE:
O ZMIANIE/ZMIANACH KULTURY EDUKACJI
W ŚRODOWISKU CYFROWYM – JAK JE BADAĆ,
OPISYWAĆ I INTERPRETOWAĆ*

4–9.09.2022 R., DĄBROWA GÓRNICZA–BIELSKO-BIAŁA

W dniach od 4 do 9 września 2022 roku¹ odbywała się XXXV (jubileuszowa) Letnia Szkoła Młodych Pedagogów im. Marii Dudzikowej. Wydarzenie tradycyjnie organizowane było przez Komitet Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk, któremu przewodniczy prof. dr hab. Agnieszka Cybał-Michalska. Zaszczytną rolę gospodarza XXXV LSMP pełniła w tym roku Akademia WSB w Dąbrowie Górniczej wraz z panią Rektorem dr hab. Zdzisławą Dacko-Pikiewicz, prof. AWSB, i przewodniczącym Rady Dyscypliny Pedagogika Akademii WSB – dr hab. Markiem Walancikiem, prof. AWSB. Kierownictwo naukowe sprawowały prof. dr hab. Maria Czerepaniak-Walczak oraz dr hab. Ewa Bochno, prof. UZ. Sekretarzem XXXV LSMP była dr Karolina Walancik, a członkami komitetu organizacyjnego dr Edyta Nowak-Żółty, dr Michał Szyszka.

Zmiany w otaczającej rzeczywistości, a w szczególności aktywność masowa w mediach cyfrowych sprawiły, że przed uniwersytetem, edukacją akademicką i pedagogiką pojawiły się nowe wyzwania i powstały nowe doświadczenia. Pro-

¹ 4 września 2022 roku w godzinach popołudniowych do Hotelu Dębowiec zaczęli przyjeżdżać uczestnicy jubileuszowej – XXXV Letniej Szkoły Młodych Pedagogów (LSMP). Wraz z przedstawicielami gospodarzy (członkowie komitetu organizacyjnego) jako pierwsze przybyły z zespołami kierowniczkami LSMP – prof. dr hab. Maria Czerepaniak-Walczak oraz dr hab. Ewa Bochno, prof. UZ. Po południu odbyły się pierwsze spotkania młodych uczestniczek i uczestników LSMP z kierowniczkami Szkoły oraz pierwsze działania Samorządu LSMP.

blem, wokół którego trwały tegoroczne obrady w ramach LSMP, zawarto w tytule: *Pedagogika i edukacja w wikiświecie: o zmianie/zmianach kultury edukacji w środowisku cyfrowym – jak je badać, opisywać i interpretować*. Zatem podjęta w tym roku problematyka skoncentrowana była na społecznej i cyfrowej przestrzeni współpracy i edukacji wymagającej wysokich kompetencji krytycznych oraz odporności na pokusy uproszczeń.

Podczas XXXV LSMP w kręgu zainteresowań pozostała diagnoza wikiświata i roli człowieka w wikiświecie. W świetle różnych teorii naukowych oraz przykładów praktyk pedagogicznych uczestnicy poszukiwali odpowiedzi między innymi na takie pytania, jak:

- Czym jest wikiświat?
- Co i jak badać w wikiświecie?
- Czego i jak uczymy się w wikiświecie?

Można przyjąć, iż tegoroczna LSMP stała się/była międzynarodową Szkołą. Po raz pierwszy udział w niej wzięły uczestniczki z zagranicy. Dzięki stypendium dla doktorantki z Ukrainy pokrywającemu koszty udziału w Szkole, ufundowanemu przez kierowniczkę jubileuszowej XXXV LSMP, w spotkaniu wzięła udział dr Kateryna Hodlevska z Ivan Ziaziun Institute of Pedagogical Education and Adult Education of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine. W Szkole udział wzięła także mgr Yuliia Kosenchuk, dla której stypendium ufundowała dr Beata Mydłowska – Rektor Uczelni Społeczno-Medycznej w Warszawie.

Szkola odbywała się w malowniczo położonym kompleksie konferencyjno-wypoczynkowym w Bielsku-Białej u podnóża gór – Dębowca i Szyndzielni – w Hotelu Dębowiec z widokiem na Beskid Śląski i Mały.

Ceremonia otwarcia jubileuszowej XXXV LSMP im. Marii Dudzikowej odbyła się w Audytorium Akademii WSM w Dąbrowie Górniczej 5 września 2022 roku. Uroczystość ta zgromadziła nie tylko uczestników LSMP, ale także liczną rzeszę pracowników naukowo-dydaktycznych Katedry Pedagogiki i doktorantów. W imieniu gospodarzy uczestników i uczestniczki Szkoły powitał Prorektor Akademii WSB ds. studenckich i współpracy z otoczeniem dr hab. Marcin Lis, prof. AWSB. Podkreślił on historyczne znaczenie i wartość wieloletniej i silnej tradycji LSMP oraz jej rangę naukową. Zwrócił uwagę na istotną problematykę, której poświęcona jest XXXV LSMP w kontekście faktu, że wszyscy stają się świadkami i uczestnikami cyfrowej rewolucji. Zapewne, jak powiedział pan Rektor, po tegorocznej szkole będziemy śmieiej uczestniczyć w wikiświecie, bezpiecznie surfować po sieci i chronić swoje dane, ale również badać ten świat, opisywać i interpretować.

Następnie w imieniu organizatorów przemówienie wygłosiła przewodnicząca Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk, Dziekan Wydziału Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu –

prof. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska. W swoim wystąpieniu pani Profesor przekazała słowa podziękowania, wdzięczności dla gospodarzy tegorocznej Szkoły – Katedry Pedagogiki Akademii WSB. Odniosła się do tradycji, jaką Komitet Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk, jego byli przewodniczący, a obecnie ona sama, kontynuują we wspieraniu Letniej Szkoły Młodych Pedagogów. W ocenie pani Profesor LSMP stała się instytucją odgrywającą istotną rolę w życiu młodych pedagogów. Jest swego rodzaju łącznikiem w nawiązywaniu kontaktów naukowych, budowaniu relacji Mistrz – Uczeń, czasem i miejscem wejścia na drogę intelektualnej przygody, emancypacji do świata nauki. LSMP jako instytucja jest przestrzenią doświadczania znaczenia autorytetu, odpowiadając za jakość naukową zgodnie z ideą, misją jej Patronki – prof. Marii Dudzikowej. W opinii pani przewodniczącej KNP PAN – od 2019 roku animatorkami ruchu Młodych Naukowców są prof. dr hab. Maria Czerepaniak-Walczak i dr hab. Ewa Bochno, prof. UZ, uczestniczące z pasją i wielkim zamiłowaniem w rozwoju kolejnych młodych pokoleń naukowców.

Dr hab. Marek Walancik, prof. AWSB odczytał list skierowany do organizatorów i uczestników XXXV LSMP przez prof. dr hab. Tadeusza Lewowickiego. Był to jubileuszowy adres z okazji XXXV-lecia LSMP. Podkreślenia wymaga fakt, że prof. Lewowicki przez wiele lat był przewodniczącym KNP PAN, osobą niezwykle wspierającą Szkołę oraz „naukowym ojcem LSMP”. W swoim liście profesor podkreślił wagę i uznanie dla zgłoszonego przed ponad czterdziestu laty pomysłu – propozycji organizowania letnich spotkań profesorów i młodych pedagogów. Podkreślił, iż organizatorem i pierwszym patronem tej inicjatywy był ówczesny przewodniczący Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN – profesor Wincenty Okoń. Przypomniwał, że z biegiem lat ukształtowane zostały podstawowe nurty merytoryczne LSMP. Określił te nurty następująco: po pierwsze – najnowsze nurty we współczesnej pedagogice, po drugie – współczesne nurty w szeroko pojmowanej humanistyce, po trzecie – zagadnienia metodologii, po czwarte – kształtowanie krytycznego i kreatywnego podejścia do wiedzy naukowej oraz umiejętności poszukiwania i przedstawiania wątków oryginalnych.

Jak podkreślił prof. Tadeusz Lewowicki: „Wszystkie te dokonania były i są możliwe dzięki zaangażowaniu wielu ludzi. Cały czas patronują LSMP członkowie i korporacja akademicka KNP PAN. Ogromne wsparcie udzielane jest przez władze akademickie wielu uczelni”². Swoje przesłanie zakończył życzeniami zdrowia, pokoju, pomyślności dla wszystkich organizatorów i uczestników LSMP.

Szkołę otworzyły kierowniczki – prof. dr hab. Maria Czerepaniak-Walczak i dr hab. Ewa Bochno, prof. UZ. W swoim wystąpieniu nawiązały do pięknej tradycji szkoły, wskazując na potrzebę eksploracji problemów, które dominują

² T. Lewowicki, *List, Kronika LSMP*.

w otaczającej rzeczywistości w kontekście poznawania i doskonalenia warsztatu badacza. Wystąpienia kierowniczek wprowadziły uczestników w wyjątkową specyfikę oraz tradycję Letniej Szkoły Młodych Pedagogów im. Marii Dudzikowej. Interesujące i ciekawe okazały się wspomnienia z minionego okresu funkcjonowania szkoły. O spotkaniach, problematyce, formach uczestnictwa, Patronce oraz Mistrzach wspominali profesorowie: prof. dr hab. Mirosława Nowak-Dziemianowicz, dr hab. Zofia Szarota, prof. AWSB, jej uczestniczki i uczestnicy, dzisiaj Mistrzynie, adiunkci – dr Adam Konopnicki oraz dr Aleksander Cywiński – przewodniczący Samorządu LSMP.

Tę część inauguracji uświetnił koncertem zespół dzieci ze Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej w Dąbrowie Górniczej wraz z panią dyrektorką mgr Violetą Trzcina oraz z dziećmi ociemniałymi z Charkowa z Ukrainy, które znalazły opiekę i schronienie w Dąbrowie Górniczej. Koncert został przyjęty owacjami i podziękowaniami dla wykonawców, w tym kosztem słodczy.

Ważną tradycją Szkoły jest przekazanie jej insygniów kolejnym gospodarzom. Jest to symboliczne ukazanie trwałości i współpracy naukowej oraz organizacyjnej. W roku 2023 rolę gospodarza pełnić będzie Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach. Przekazanie nastąpiło w podniosłej atmosferze. Symbolizująca władzę i sprawne zarządzanie „pałeczka dyrygenta” trafiła w ręce dr hab. Marioli Wojciechowskiej, prof. UJK, Dziekan Wydziału Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu Jana Kochanowskiego. Przekazał ją dr hab. Marek Walancik, prof. AWSB, wypowiadając sentencję „Niech otworzą się serca, kiesy i kasy dla dobra nauki” „Kociałkę” stanowiącą atrybut sekretarzy przejęli sekretarz XXXVI LSMP Bartłomiej Kotowski oraz Karolina Wiśniewska i Justyna Miko-Giedyk z UJK. Przekazała ją dr Karolina Walancik w asyście dr Edyty Nowak-Żółty, dr. Michała Szyszki, mgr inż. Elżbiety Kowackiej, wypowiadając słowa: „Niech się twórczo miesza”.

Po części ceremonialnej wręczono dyplomy w kategorii „Strzał w dziesiątkę” – wyróżnienia dla osób „związanych z LSMP, które w tym roku otrzymali:

- prof. dr hab. Tadeusz Lewowicki – za wzorowe „ojcowanie” Letniej Szkole Młodych Pedagogów im. Marii Dudzikowej, w uznaniu zasług za wieloletnią opiekę i zaangażowanie w funkcjonowanie LSMP, pracę na rzecz Młodych oraz integrowanie pedagogicznego środowiska oraz
- prof. dr hab. Roman Leppert – za zorganizowanie wirtualnej przestrzeni Akademickiego Zacisza – cotygodniowych seminariów z udziałem setek uczestniczek i uczestników;
- dr Aleksander Cywiński – za „objawową i wysoce zakaźną” aktywność Samorządu Letniej Szkoły Młodych Pedagogów im. Marii Dudzikowej (nie tylko w dobie pandemii COVID-19).

Wszystkie wyróżnienia uczestnicy przyjęli z ogromną radością, a wyróżnieni zostali nagrodzeni brawami.

Czas wspólnego obiadu w Akademii był okazją do dalszych wspomnień, rozmów o LSMP. Następnie uczestnicy udali się do Hotelu Dębowiec, gdzie wykład wprowadzający w tematykę LSMP: *Pedagogika i edukacja w wikiświecie szansą na radykalną zmianę szkoły. Z zagranicznych doświadczeń* połączony z dyskusją wygłosił prof. dr hab. Bogusław Śliwerski. Profesor, odnosząc się w swoim wystąpieniu do permanentnej zmiany w systemie oświatowym, która nie służy rozwojowi, pokazał na przykładzie innych państw, takich jak: Niemcy, Austria, Szwajcaria, Dania czy Holandia, jak funkcjonują od kilku dekad publiczne szkoły, w których nowe technologie są naturalnym środkiem do usprawniania, modelowania procesów uczenia się i społecznienia. Po wykładzie odbyła się dyskusja.

Tradycją Szkoły są „Giełdy (p)różności” – wystąpienia Młodych połączone z dyskusją. Uczestnicy i uczestniczki LSMP przedstawiają własne projekty badawcze, dzielą się niepokojami dotyczącymi perspektyw teoretycznych, metodologicznych, referują wybrane wyniki badań własnych, uczą się publicznych wystąpień. Poruszane zagadnienia są przedmiotem dyskusji z udziałem rówieśników i Mistrzów. Ta forma pracy Szkoły odbywała się każdego dnia dwukrotnie.

Pierwszy wspólny wieczór poświęcony był integracji – *Poznajmy się bliżej. Uczestniczki i uczestnicy sami o sobie i swoich ośrodkach naukowych*. W ramach tegorocznej szkoły osiem osób pojawiło się po raz pierwszy, zatem opowiadali o sobie, swoich planach i problemach badawczych, zainteresowaniach i ośrodkach naukowych, które reprezentują. Wieloletni uczestnicy nawiązywali do zmian, jakie zaszły w ich aktywnościach badawczych, naukowych. Był to także czas przekazania uczestnikom i uczestniczkom Szkoły publikacji od wydawnictw z różnych ośrodków akademickich z całej Polski. Ponadto wszyscy gromadzili się przy kronikach LSMP. Dwie olbrzymie, opasłe księgi – kroniki – wzbudzały zainteresowanie ze względu na treści w formie komunikatów i zdjęć z minionych lat.

Następne dni upływały w atmosferze intensywnej pracy naukowej, pracy twórczej, emocjonujących dyskusji i wymiany doświadczeń. Było to możliwe dzięki przewidzianym przez kierowniczkę LSMP zajęciom realizowanym w formach ustalonych w LSMP od wielu lat. Korzystając z tego, że LSMP odbywała się w Bielsku-Białej – miejscu Studia Filmów Rysunkowych – Mistrzowie po zakończeniu wykładów otrzymywali podziękowanie w postaci figurek bohaterów filmowej serii „Bolek i Lolek”.

Tradycyjnie każdy dzień XXXV LSMP rozpoczynał się od konsultacji uczestniczek i uczestników z kierowniczkami LSMP. Następnie wykłady Mistrzów przeplatały się z dyskusjami naukowymi i wystąpieniami młodych uczestników.

Wtorkowy blok wykładów z Mistrzami rozpoczął prof. dr hab. Adam Wierzbicki wykładem: *Prawda, fałsz czy manipulacja? Jak uczyć oceny wiarygodności w sieci WWW*. W jakże inspirującym temacie nakreślonym od genezy po współczesność profesor pokazał słuchaczom, jak można sterować, manipulować opinią publiczną z wykorzystaniem współczesnych narzędzi. Po wykładzie nastąpiła seria pytań i dyskusja.

Następnie, zgodnie z tradycją, odbyła się „Giełda (p)różności”, podczas której swoje wystąpienia zaprezentowali zarówno nowi, jak i „doświadczeni” uczestnicy LSMP, którzy dyskutowali, zadawali pytania i poszukiwali odpowiedzi, konfrontując często naukową teorię z praktyką. W centrum uwagi znajdowały się zagadnienia wikiświata jako przestrzeni funkcjonowania osób z niepełnosprawnościami.

Po południu swoje wykłady wygłosili: prof. dr hab. Stefan Kwiatkowski, który przedstawił *Współczesne problemy pedagogiki: w kierunku integracji teorii z praktyką* oraz dr hab. Marek Walancik, prof. AWSB, który ukazał *Współczesne zagrożenia w rzeczywistości i wirtualnym świecie. Potrzebę eksploracji, opisu i wyjaśnienia tych zagrożeń*.

Pierwsze wystąpienie ożywiło dyskusję wokół paradygmatów w metodologii, zarówno wśród Mistrzów, jak i młodych badaczy, drugie spotkało się z zainteresowaniem z uwagi na postrzeganie współczesnych zagrożeń, szczególnie tych w obszarze nowego teatru działań, o jakim mówił prowadzący wykład.

Stałą formą pracy Szkoły są warsztaty metodologiczne. Pierwszy warsztat w tegorocznej Szkole prowadziła mgr Magdalena Wilczyńska: *Wykrywanie dezinformacji w sieci WWW*. Interesujące i uznane za ważne były ćwiczenia relaksacyjne przeprowadzone na początku warsztatów i w trakcie ich trwania przez prowadzącą. Po nich uwaga słuchaczy była skupiona na ujęciach teoretycznych z zakresu dezinformacji oraz na metodach i technikach weryfikacji treści.

Integrującą funkcję pełniła kolacja przy ognisku – w specjalnym do tego celu przygotowanym obiekcie/szałasie. Dyskusje z obszarów wirtualnej rzeczywistości przeniosły się w obszary kulturowo-społecznej tożsamości Beskidu Żywieckiego.

Po kolacji odbyła się kolejna tradycyjna forma pracy LSMP, czyli „Konsultacje w grupach, parach, każdy z każdym i jak kto chce”. Jest to czas przeznaczony na indywidualne spotkania z Mistrzami oraz dyskusje w gronie rówieśniczym.

Podczas trzeciego oraz czwartego dnia spotkań uczestnicy mogli wysłuchać kolejnych niezwykle interesujących wykładów Mistrzów, które zakończone były zawsze pełnymi emocjami i inspiracji dyskusjami. Swoje wykłady wygłosili i poddali dyskusji:

- prof. dr hab. Mirosława Nowak-Dziemianowicz: *Rzeczywistość cyfrowa jako przedmiot badań pedagogiki. Epistemologia wyjątku czy poznawcza codzienność*;

- dr hab. Jacek Pyżalski, prof. UAM: *Co świat online zmienił w życiu młodych ludzi (i jakie są pułapki badania tego)?*;
- dr hab. Maciej Tanaś, prof. APS: *Technologiczne uwikłanie człowieka – między kreatywnością a niepokojem i frustracją. O potrzebie badań, opisu i interpretacji nowej rzeczywistości pedagogicznej*;
- prof. dr hab. Zenon Gajdzica: *Niepełnosprawność w wirtualnym świecie – otwarte czy uchylone drzwi dla badacza?*;
- dr hab. Zofia Szarota, prof. AWSB: *Moorland – calożyciowe uczenie się dorosłych i jego przestrzenie w wikiświecie*.

Między wykładami odbywały się warsztaty oraz „Giełdy (p)różności”.

Podczas swojego warsztatu dr hab. Tomasz Huk, prof. UŚ, poruszył problematykę dotyczącą tego *Co dzieci wrzucają do sieci? Kontekst, kodyfikacja i interpretacja materiałów audiowizualnych*. Dr Aneta Makowska oraz dr Maksymilian Chutorański przeprowadzili warsztat na temat: *Złożoność. Po co wyobraźnia?*. Dr Adam Konopnicki prowadził warsztat poświęcony *Nowej starej opowieści o nauce w wikiświecie*.

W środę i w czwartek odbyły się również spotkania w ramach tradycyjnej formy – seminarium z tematem. Rozpoczął je prof. dr hab. Janusz Andrzej Majcherek, który podjął próbę odpowiedzi na pytanie: *Czy uzasadniony jest optymizm pedagogiczny?*, następnie dr hab. Małgorzata Orłowska, prof. AWSB, przedstawiła problematykę *Między leisure a play – dylemat naszych czasów*.

Miejscem rozważań naukowych i dyskusji Mistrzów z Młodymi stała się w czwartek Szyndzielnia – szczyt w Beskidzie Śląskim wznoszący się na północ od Klimczoka, usytuowany pomiędzy dolinami Olszówki, Wapienicy i Białki. Wjazd na Szyndzielnię kolejkową linową (gondolową), wejście na wieżę widokową, aby zobaczyć panoramę Bielska-Białej, sprzyjały dysputom naukowym. Wejście do schroniska Szyndzielnia (trasa zielona) opłaciło się śmiałkom. Widoczność była dobra, zobaczyliśmy przepiękne widoki, m.in. na Babią Górę i Tatry.

Czwartkowy dzień zwińczył niezwykle interesujący i wyjątkowy warsztat poprowadzony przez zastępcę dyrektora Państwowego Muzeum Auschwitz-Birkenau – mgr. Andrzeja Kacorzyka: *Nie tak dawno, nie tak daleko? – jak dzisiaj opowiadać o trudnej przeszłości*. Pan dyrektor wprowadził nas do Miejsca Pamięci poprzez narzędzia informatyczne. Wskazał na możliwości, jakie daje współczesna technika do prowadzenia różnorodnych form edukacyjnych w takich miejscach, jakim jest Muzeum Auschwitz-Birkenau.

Wieczorem odbyła się uroczysta kolacja, przeplatana wspomnieniami uczestników poprzednich szkół, dyskusjami naukowymi oraz towarzyskimi oraz miały miejsce ceremonie wręczenia podziękowań i pamiątek. Odbyła się również tradycyjna dla LSMP Fraszkolimerykojada, która wywołała wiele radości i entuzjazmu.

zmu. W tym roku humor i żart zostały zaprezentowane także w formie właściwej dla wikiświata – w formie memów przygotowanych przez samorząd LSMP o tematyce odnoszącej się do każdego dnia i większości uczestników.

W piątek, który był ostatnim dniem tegorocznej LSMP, prof. dr hab. Maria Czerepaniak-Walczak oraz dr hab. Ewa Bochno, prof. UZ wygłosiły wykład: *Co, do i dla kogo oraz jak pisać? O przygotowaniu tekstu naukowego w wikiświecie*. Padło wiele pytań o metodykę pisania, technikę, poszanowanie praw autorskich i etyki badacza w cyberprzestrzeni. Wykład zainspirował do dyskusji i wymiany doświadczeń. Ważne, pouczające i inspirujące były wypowiedzi profesorów Zenona Gajdzicy, Zofii Szaroty i Jacka Pyżalskiego. Kierowniczki poinformowały o przygotowaniu tekstów do kolejnego numeru półrocznika „Parezja” – czasopisma Forum Młodych Pedagogów przy Komitecie Nauk Pedagogicznych PAN.

Nastąpiło również rozstrzygnięcie konkursów i uroczyste wręczenie dyplomów.

Za prekursorstwo w umiędzynaradawianiu Letniej Szkoły Młodych Pedagogów im. Marii Dudzikowej dyplomy otrzymały: dr Kateryna Hodlevska oraz mgr Yuliia Kosenchuk.

Wręczono wyróżnienia w kategorii „Twórczy Szum” i „Twórczy Szumek” dla osób, które inspirująco, przekonująco, z pasją zachęcały do dyskusji. W kategorii „Twórczy Szum” dyplom otrzymała dr Magdalena Gierczak-Borkowska, natomiast w kategorii „Twórczy Szumek” – mgr Agata Borowska.

Nagrody Auditorium za najlepsze wystąpienie otrzymały – w kategorii doktorów: dr Anna Irasiak (Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. Jana Długosza w Częstochowie) za wystąpienie: *Pedagogika, informatyka i językoznawstwo – efekty wykraczania poza ramy dyscypliny na przykładzie projektu Avatar2PJM* oraz dr Iwona Murawska (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu) za wystąpienie: *Człowieku, uciekaj stąd. Badanie, które przyspłaca zdrowiem*. W kategorii magistrów dyplomy otrzymały: mgr Edyta Halista-Telus (Politechnika Koszalińska) za wystąpienie: *Cyberbullying – charakterystyka i profilaktyka* i mgr Yuliia Kosenchuk za wystąpienie: *Współczesne trendy w reformowaniu edukacji szkolnej w Finlandii*.

Następnie prof. dr hab. Maria Czerepaniak-Walczak i dr hab. Ewa Bochno, prof. UZ dokonały podsumowania i zamknięcia obrad jubileuszowej XXXV Letniej Szkoły Młodych Pedagogów im. Marii Dudzikowej. Wspólny lunch, ostatnie rozmowy, wymiany numerów telefonów, adresów mailowych, deklaracji co do spotkania za rok w Kielcach informowały o zbliżającym się końcu Letniej Szkoły.

XXXV jubileuszowa LSMP im. Marii Dudzikowej pozostanie zapamiętana nie tylko przez jej uczestników: Mistrzynię, Mistrzów, Młodych Badaczy, ale

również zapisze się w historii tego wyjątkowego przedsięwzięcia jako pierwsza edycja międzynarodowa, w której udział wzięły osoby z zagranicy, z Ukrainy, w której trwa wojna.

Przede wszystkim jubileuszowa XXXV LSMP zapisze się na „naukowych kartach historii” jako wydarzenie kultywujące rozwój i dialog naukowy, wartości humanistyczne oraz tradycję „wspólnoty ludzi uczących się”, a wspólnocie naukowej Młodych Badaczy towarzyszyło hasło powtarzane przez profesor Marię Dudzikową – „współ w zespół!”.

